

M. R.

Dalsze próbne wytopy żelaza w dymarkach

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/4, 670

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rytorycznych i formalno-erudycyjnych wiążących autora *De Republica emendanda* z dorobkiem hiszpańskiego humanisty, autor podkreślił jednocześnie, że Modrzewski czerpał z Vivesa w sposób świadomy i z wyborem, kierując się własnymi koncepcjami i rzeczywistością polską. Natomiast u innych polskich renesansowych pisarzy pedagogicznych stwierdził referent brak zainteresowania Vivesem; wyjątki stanowili — Sebastian Petrycy oraz gdański uczony Bartłomiej Keckermann, obficie powołujący się na Vivesa.

W dyskusji po referacie prof. dr T. Ulewicz zwrócił uwagę na ważny problem ożywionych stosunków kulturalnych łączących w XVI w. Polskę z Niderlandami oraz na szczególną rolę, jaką w tych stosunkach odgrywał Gdańsk — miasto, w którym wpływ Vivesa zaznaczał się tak wyraźnie. Doc. dr J. Czermiatowicz poddała autorowi myśl zbadania *Liber diligentiarum* w celu ustalenia ewentualnych wykładów w oparciu o Vivesa w Akademii Krakowskiej. Doc. dr M. Chamcówna zwróciła uwagę na stosunki łączące Vivesa z Ignacym Loyolą i konieczność rozpatrzenia wpływu Vivesa na szkolnictwo jezuickie w Polsce. Dr I. Stasiewicz wspomniała o innym hiszpańskim pisarzu pedagogicznym z XVI w., którego wpływ trwał w nauce europejskiej aż do XVIII w. — J. Huarte, podnosząc możliwość jego powiązań z Vivesem.

Na koniec prof. Barycz przedstawił sugestie co do poszerzenia podstawy źródłowej badanego tematu. Prof. Barycz wskazał zwłaszcza zachowaną, bogatą korespondencję Jana Dantyszka, posiadającego kontakty z całym ówczesnym światem humanistycznym; zasługą Dantyszka było m.in. zaszczepienie znajomości Erazma, Vivesowego protektora i przyjaciela, w Hiszpanii. Prof. Barycz postulował również zwrócenie uwagi na oddziaływanie Vivesa na szkolnictwo wrocławskie. Zdaniem prof. Barycza, dokładniejszego sprecyzowania wymagałoby również zagadnienie, które z idei Vivesa były jego własnym wytworem, które zaś wyrastały z ogólnych prądów czasu i właściwe były szerszym kręgom humanistów, wśród których obracał się Vives.

Po zakończeniu dyskusji mgr Kempfi wyjaśnił i przedstawił własne plany pogłębienia i rozszerzenia opracowywanego zagadnienia.

Karolina Targosz-Kretowa

DALSZE PRÓBNE WYTOPY ŻELAZA W DYMARKACH

W dniach 23 i 24 czerwca 1965 r. w Słupi Nowej przeprowadzono dalsze dwa próbne wytopy w dymarkach typu świętokrzyskiego. Tym razem przetapiano rudę miejscową hematytową o zawartości 56,14% Fe i 8,45% SiO₂. Celem wytopy, poza normalną obserwacją zjawisk zachodzących w piecu dymarskim, było otrzymanie okazów dla nowej ekspozycji w Muzeum Starożytnego Hutnictwa w Słupi Nowej¹.

M. R.

NOWA EKSPOZYCJA W MUZEUM STAROŻYTNEGO HUTNICTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Badania nad starożytnym hutnictwem świętokrzyskim, prowadzone przez Zespół Historii Polskiej Techniki Hutniczej i Odlewniczej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, znacznie rozszerzyły w ciągu ostatnich kilku lat zasoby wiedzy o tym hutnictwie i o związanych z nim zjawiskach¹. Powstała zatem istotna potrzeba

¹ Por. informację poniżej.

¹ Por. sprawozdania z prac Zespołu publikowane systematycznie w „Kwartalniku”.